

Onwerkbaar ideeën worden werkbaar PvB's bij PTC+

PTC+ neemt op verzoek van aoc's Proeven van Bekwaamheid af. Het ipc zorgt voor een onafhankelijke beoordeling en neemt aoc's werk en rompslomp uit handen.

“Het scheelt een hoop gezeur”, zegt opleidingscoördinator Rob Gravemaker uit Hoorn (Clusius College). “Je koopt behalve de organisatie van een Proeve ook onafhankelijke assessors en de goedkeuring van KCE in.” Gravemaker heeft PTC+ ingeschakeld bij het afnemen van de Proeve van Bekwaamheid

(PvB) ‘Machinevaardigheid’ voor de BBL-opleiding Loonwerk. Zijn leerlingen moesten daarvoor naar Dronten. Ook leerlingen van het mbo uit Zwolle (AOC de Groene Welle) kwamen naar Dronten voor een PvB. Ze kregen de opdracht – precies zoals in de examenstandaard omschreven is – in 2,5 uur een landbouwwerktuig aan een trekker te koppelen, rijklaar te maken en af te leveren bij een boer. De praktische uitvoering van deze pvb sprak Gravemaker aan: “Ze moeten er ook mee op de weg rijden in een voor hen vreemde omgeving. Hier kun je echt zien of ze zich in een echte omgeving kunnen redden.”

Klant

“Daar gaat het precies om bij een proeve”, zegt Annet Geerling, mede-

werkster van PTC+. “Wat je vooral toetst is of je een leerling de situatie toevertrouwt. Dat moet de basis zijn van je eindoordeel.” Maar de assessoren – medewerkers van PTC+ die daarvoor geschoold zijn – letten tijdens de proeve op meer dingen. Ze gebruiken daarvoor een lijst met beoordelingscriteria. In het eindoordeel spelen die scoringslijsten echter geen doorslaggevende rol. Pas wanneer het oordeel negatief is, wanneer de assessoren twijfels hebben over het algemeen functioneren, nemen ze die lijsten door. Geerling vertelt dat in de eerste pvb die PTC+ uitvoerde de nadruk nog sterk lag op beheersing van de onderliggende competenties. Dat was een proeve over paardenhouderij die PTC+ twee jaar geleden in Oenkerk afnam op verzoek van AOC Friesland.

Situaties tijdens het afnemen van proeven van bekwaamheid (machinevaardigheid en Living & Design) bij PTC+

“Ook wij zijn wat dat betreft in ontwikkeling,” vertelt ze, “en werken aan verbetering.”

De loonwerkproeve is de laatste die PTC+ uitvoerde voor leerlingen uit Hoorn en ook uit Zwolle (AOC de Groene Welle). Afgelopen zomer voerden ze voor het mbo in De Lier (Holland College) een pvb ‘Living&Design’ uit. En er staan er meer in de planning: het Cita-verde college heeft een verzoek ingediend voor ontwikkeling en uitvoering van een aantal pvb’s. Waarom doen aoc’s dit? Is dat handiger dan het zelf te organiseren?

Voor Jurriën van ’t Oever, docent in Zwolle is de deskundige beoordeling een belangrijke overweging om van het PTC+ gebruik te maken. Gert Engbers, teamcoördinator in de Lier heeft destijds eveneens contact gezocht met het PTC+ vanwege hun expertise. Bovendien vindt hij het belangrijk dat er een scheiding is tussen onderwijs en beoordeling. PTC+ hielp het aoc de kritische beroepsituatie te vertalen in een praktische simulatie, werkte instructie en opdracht voor de leerlingen en docenten

uit, leverde een format met beoordelingscriteria en levert de assessoren. In deze pvb moeten de leerlingen in drie weken tijd in een bedrijfssituatie een arrangement ontwerpen en maken waarbij ze rekening houden met de wensen van de klant. Omdat het een simulatie was, speelden PTC+-medewerkers de rol van de klant.

Filmpje

Terugkijkend vindt Engbers de proeve zeer geslaagd. Iedereen, zowel docenten als leerlingen, waren enthousiast. Het was een goede afsluiting van het schooljaar. Voor de leerlingen was het duidelijk waarop ze beoordeeld worden. Alles wat ze in een jaar geleerd hebben, kwam in een praktische opdracht bij elkaar. “Maar,” zegt hij, “ik beschouw het als een experiment. Het was geen echte proeve omdat het niet aan de eisen van de nieuwste examenstandaard voldoet. Die gaat uit van een bedrijfssituatie. Deze proeve was een gesimuleerde situatie. Je kunt dan niet alle competenties toetsen.”

“PTC+ werkt uiteraard het liefst in een zo authentiek mogelijke situatie”, zegt Geerling. Bij de ene pvb is dat natuurlijk makkelijker dan bij de andere. Zo gauw je met een klantvraag in aanraking komt, wordt het al ingewikkelder. Dat is ook de reden waarom ze leerlingen bij de loonwerkproeve de opdracht kregen om de trekker af te leveren bij een echte boer. Van ’t Oever is daarom ook heel tevreden: “Het was wat mij betreft een authentieke situatie.”

Geeling vertelt dat de voorbereiding van de pvb’s altijd in nauw overleg met aoc’s gaat. Voordat de ontwikkelaars van PTC+ toetsmatrijzen, observatielijsten en instructies schrijven, bespreken ze eerst wat de gewenste situatie is. Moet het op locatie? Is een bedrijfssituatie mogelijk? Of kun je met een simulatie werken? Voorop staat dat de pvb’s aan moeten sluiten bij de examenstandaarden en dat ze door KCE erkend zijn. “Scholen hoeven zich wat dat betreft geen zorgen te maken”, benadrukt Geerling.

PTC+ en Proeven van Bekwaamheid

Op verzoek van aoc's neemt PTC+ Proeven van Bekwaamheid (pvb's) af in de beroepspraktijk of in een gesimuleerde omgeving. PTC+ baseert die pvb's op basis van de examenstandaarden zoals die in 'De Groene Standaard' (www.groenestandaard.nl) beschikbaar zijn. In overleg met de scholen bereidt ze de pvb voor, maakt afspraken met bedrijfsleven of creëert een zo authentiek mogelijke simulatie. Het PTC+ levert onafhankelijke assessoren (beoordelaars) en zorgt ervoor dat de pvb door KCE erkend is.

Producten van PTC om die proeven uit te voeren:

- Toetsmatrijs met kerntaken en bijbehorende competenties, beheersingscriteria, weging en de manier

waarop het wordt beoordeeld.

- Instructie voor de deelnemers: Wat zijn de kerntaken, wat de kernopgaven en competenties? Wat is het doel? Wat is het belangrijkste waarop je beoordeeld wordt tijdens de proeve, waar vindt de proeve plaats? Welke weken? Wie zijn er bij als begeleider? Wanneer vindt de beoordeling plaats? Wanneer wordt het afgesloten? Wat komt er in het eindgesprek naar voren?
- Opdracht voor de deelnemers: Inhoud van de opdrachten: wat moeten ze doen, waarop worden ze beoordeeld, hoeveel tijd is er beschikbaar, welke producten moet je inleveren.
- Een instructie voor de begeleiders (aoc-docenten) en voor de beoorde-

laars (PTC+-medewerkers).

- Observatielijst met ijkpunten. In die lijst schrijven de beoordelaars op welke beheersingscriteria ze letten, en hoe ze die criteria beoordelen.
- Een beoordelingsformulier voor de laatste dag van uitvoering (eindoordeel).

Als voorbereiding op de proeve levert PTC+ werkplekopdrachten. Dat zijn opdrachten die enkele competenties afdekken. Leerlingen kunnen die min of meer zelfstandig uitvoeren of gebruiken als stageopdracht. Als service wil PTC+ die opdrachten gratis via www.ptcplus.com gaan aanbieden.

Meer info: www.proevenvanbekwaamheid.com

Engbers uit de Lier bereidt zich nu voor op uitvoering van proeven die in bedrijfssituaties worden uitgevoerd. Hoe hij dat precies zal doen, weet hij nu nog niet, maar hij denkt zeker gebruik te maken van de expertise van PTC+ als het gaat om inzet van assessoren bijvoorbeeld. En Rob Gravemaker uit Hoorn hikt nog wat aan tegen de uitvoering van de pvb's in een bedrijfssituatie.

“We zitten nu nog in de fase van veel onwerkbare ideeën. Welk loonbedrijf zit er op te wachten dat er dertig leerlingen allemaal een perceel gras maaien zodat de klant tevreden is?” Hij weet nog niet hoe hij dat aan moet pakken. Maar voor de pvb machinevaardigheid zal hij wel gebruik blijven maken van het PTC+. “Een kosten-batenanalyse heb ik nog niet gemaakt,” zegt hij, “het kost wel

wat, maar bespaart ook veel tijd en rompslomp.” Jurriën van 't Oever adviseert andere aoc's de eerste keren gebruik te maken van het PTC+ omdat het kan helpen landelijk meer uniformiteit in de beoordeling te krijgen. “Dat is zeker nodig”. Op www.proevenvanbekwaamheid.com is de uitvoering van de proeve als filmpje te zien. □